

Răbdarea cu defectele

✎ Colonel Francisco STOICA

Se spune că dacă ai mult timp la îndemână doar un ciocan, sigur s-ar putea să confunzi la un moment dat lumea cu un cui. Cu alte cuvinte, riscăm de mult să intrăm în niște tipare, să ne lăsăm furați de ele, fără să ne dăm seama. Ca urmare, acționăm în conformitate cu ceea ce am auzit de la alții, în funcție de metodele folosite de ani și ani.

De exemplu, după '89, cei care și-au făcut firme, nu au ezitat să angajeze rude. O faptă bună, desigur, pentru moment. Nici armata nu a fost scutită, pe alocuri, de această practică. La urma urmei, ce ar fi rău în acest mod de abordare a angajărilor dacă treburile merg bine? Dar dacă nu se întâmplă așa, și firmele respective sunt pupate de faliment din cauza rubedeniilor neperformante?

Atunci problema se complică. Ce faci, îi dai afară?

Ei bine, americanii, din câte am aflat, și-au dat seama, prin anii '40, că aveau o problemă gravă: prea multe rude pe posturi. Nu mai mergea bine treaba. Atunci ce au făcut? Au consultat specialiști, care le-au spus cum să procedeze. Astfel, au apărut companii separate,

care includeau rudele mai puțin acomodate cu munca, la care nu se cerea performanță. Adică, de ce să-l dai afară pe John? Păi, el se duce la o firmă de același profil, pentru că altceva nu știe să facă, și s-ar putea ca într-un an-doi să se dezvolte frumos și să aducă concurență firmei de la care a plecat. Mai bine îl lași la compania căpușă și după doi ani îi bagi criteriile de performanță. S-ar putea să ai o mare surpriză: el, și nu numai el, să merite a fi mutați la compania mamă.

Deci, un sistem optimizat înseamnă, fără doar și poate, folosirea potențialului omului. Răbdarea cu el. A-l da afară este foarte simplu. Are atunci mai puțină importanță dacă este ruda cuiva sau nu. Și este păcat să-l școlești, să dai bani pe pregătirea lui, dar să nu ai răbdare cu el.

A făcut o greșală? Dacă-l scoți din sistem va veni altul care va face aceeași eroare sau alta. Și va trebui să o iei de la capăt. Eșecul este calea spre succes. Desigur, nu trebuie încurajate insuccesele. Dar omului trebuie să-i găsești punctul bun și să-l valorizezi. Să nu-i scoți în față defectele. Americanii au înțeles acest lucru din 1940. Datul afară este o soluție simplă, ce poate fi abordată în cazuri extreme, dar, de cele mai multe ori, duce la pierderi incalculabile sistemului.

Instanța apreciază dacă martorul spune sau nu adevărul

✎ Colonel magistrat (r) Ion GHERCIOIU

Recent, într-un material de presă era scris cu litere mari: „De când au ajuns generali, au uitat să spună adevărul”. Trebuie să precizăm că îndatorirea de a fi martor și de a declara tot ceea ce știi despre un fapt sau eveniment nu cade în competența jurnaliștilor. Îndatorirea de a fi martor are caracter de „obligatie juridică individuală”. Prin natura și scopul ei, mărturia este o îndatorire strict personală, nefiind admisă delegarea, substituția sau reprezentarea. Aceasta este o cerință absolută a principiului mediatizării, esențial, pentru proba testimonială. În baza acestui principiu, martorul, prin mărturie, exprimă percepțiile sale imediate, directe, despre un fapt sau eveniment de care a luat cunoștință. Mărturia trebuie spusă nemijlocit, judecătorului. Acesta îl ascultă direct pe martor despre tot ceea ce știe și interesează cauza. Numai martorul personal poate da răspunsuri amănunțite și nicidecum un substitut sau reprezentant. Numai prin audierea personală a martorului, judecătorul poate studia psihologia lui și poate dobândi elementele necesare pentru evaluarea justă a mărturiei. Revenind asupra îndatoririi de a fi martor, trebuie să spunem că ea conține trei obligații fundamentale: de a compara sau de a se înfățișa, de a jura și de a depune. Este necesar să mă opresc asupra fazei jurământului, care angajează conștiința martorului. Prestarea jurământului este anterioară interogatorului și este precedată de avertismentul pe care îl dă judecătorul de a spune numai adevărul. Contra martorului care refuză nejustificat jurământul, se aplică sancțiunea amenzi ei, dacă și după aceasta stăruie în refuz, va fi pedepsit pentru refuz de serviciul datorat legalmente, cu pedeapsă privativă de libertate. Momentul solemn în instanță este depunerea jură-

mântului „jur să spun adevărul și numai adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Aceste clipe sunt teribile pentru că este angajată conștiința martorului, puterea morală de a nu ascunde nimic din ceea ce știe.

Cel care percepe direct declarația martorului și are competența să facă și aprecieri este judecătorul, tot el fiind abilitat să admită ori să respingă proba.

A face afirmația în mass-media „de când au ajuns generali, au uitat să spună adevărul” constituie o încălcare flagrantă a drepturilor omului, o intervenție inadmisibilă în treburile care apar în exclusivitate justiției. Martorului nu-i poate dicta nimeni ceea ce trebuie să declare, când și cum să se prezinte în fața instanței de judecată. Acest lucru este inadmisibil și din considerentul că martorul, în momentul în care a depus jurământul, își asumă toate riscurile, întreaga răspundere, dacă ocolește sau evită cu bună știință să spună tot adevărul.

Pe de altă parte, deontologia profesională, îl obligă pe ziarist, să nu facă nici un comentariu, în perioada în care, se desfășoară un proces penal sau civil. Nu este permis să se ambaleze în astfel de comentarii și pentru motivul că poate influența într-un fel sau altul completul de judecată, să creeze stări de neliniște, de suspiciune și neîncredere. A spune în presă că X sau Y a fost achitat sau condamnat pe nedrept este o imixtiune necalificată care, practic, nu are nici o valoare juridică.

Nu contestă nimeni că există posibilitatea de exprimare liberă, dar nu putem afirma orice, oricând și oricum.

Ziaristul nu se poate substitui procurorului sau judecătorului, nu poate da verdicte în numele unui complet de judecată.

Trebuie respectate cu strictețe competențele prevăzute de lege.

INTER ARMA SILENT MUSAE

✎ General de brigadă (r) dr. Gheorghe VĂDUVA

Avem o identitate? Probabil că da. Dar una foarte complexă, deoptrivă reală și ireală, virtuală, flexibilă, fluidă și chiar volatilă. Dar, mai ales, datoare. Esența omului pare a fi, din ce în ce mai mult, îndatorarea. Nu datoria, ci îndatorarea. Mereu și mereu, vom fi datori. Mereu și mereu, vom plăti. Datorii mai vechi sau mai noi, îndatorări de tot felul, adică impozite pe vieți, pe idealuri, pe

entități care se pândesc și se biciuiesc fără milă, care se războiesc între ele, prin toate mijloacele posibile, de la informație, la glonț de la vecinătatea neliniștită la vecinătatea impusă, de la spăngi nucleare la cuvinte de adulație sau de ocară. Uneori, ți se face rușine că ești om. Și te întrebi dacă te-ai născut din armonie sau din conflict, din iubire sau din ură, din necesitate sau din întâmplare, din apă sau din foc.

HARABABURĂ SAU CE?

colectivității, pe vetre, adevăruri sau pe minciuni. Vom plăti unii pentru ce au făcut sau n-au făcut alții. Vom suferi unii pentru ce s-au bucurat sau se bucură alții. Vor fi voci care apără, voci care acuză, voci care râd, voci care plâng și voci care... tac. Mereu și mereu, unii se vor cățăra pe umerii oboșiți ai altora, pentru a ajunge cât mai sus, iar alții vor pune umerii lor foarte puternici sau mai puțin puternici, dar slugarnici și ascultători, la împingerea unora în prăpastie. La împingerea lumii în prăpastie. La dărâmarea unei lumi, pentru înălțarea altei lumi. Care? Unii vor urca Everestul, alții vor coborî, poate, în Groapa Marianelor. Vor fi și unii care se vor refugia pe stații orbitale, în timp ce alții vor râma în continuare pământul prea gol sau prea golit de metropole și zgârie nori, în dauna verdului crud al vieții, prea rece, prea fierbinte sau prea împuținat al oamenilor. De ce? Pentru că așa este lumea făcută. Să aibă memorie, adică să nu uite, să nu ierte, chiar dacă spune că știe să ierte, să nu se lase călcată în picioare, chiar dacă ea însăși se calcă în și pe picioare, sau calcă în picioare întregul Univers, să nu fie adică ceea ce pare a fi și să pară a fi ceea ce, din păcate, nu mai poate fi, rămânând mereu ceea ce, de fapt, este de când există: *o imensă harababură!* O harababură care nu constă doar în mișcarea haotică a entităților ei, a intereselor și idealurilor ei, firească, la urma urmei, ci și în haosul care se regenerează mereu în Univers, în Viață și în Suflet, ca o dialectică a imposibilului, după fiecare război mai mare sau mai mic al ordinii dezordinii și după fiecare pace superficială a dezordonării ordinii. Harababura nu constă neapărat în împlinirea, prin forță sau prin dictat, a ceea ce vor sau nu vor oamenii, ci în imposibilitatea sintezei. Marea noastră lume civilizată, care se globalizează în economii, informații, tehnologii și valori de tot felul, se pulverizează uneori în identități ridicole, alteori, în metaentități conjuncturale și superficiale, întrucât nu poate ajunge niciodată la sinteză. Sinteza lumii – dată de gând, armonie, integralitate și creație – nu poate exista decât în

În 1998, am scris o carte de vreo cinci sute de pagini despre niște posibili nori ai mileniului trei, publicată la Editura Național și epuizată imediat, iar în 1999, o altă carte despre războiul dramatic ce a dus la destrămarea unei federații, care se numea Iugoslavia, adulată cândva de Occident, cu un titlu, *Amurguri pe rug*, care, probabil, n-a prea fost înțeleasă în dramatismul ei de prognostic de cele câteva edituri pe unde a circulat manuscrisul, întrucât nu s-au ostenit să-l publice. Și nici eu n-am insistat... Era o cronică dramatică de război, iar războiul, care deja se sfârșise, de fapt, abia începuse... Așa că... era prea devreme... Astăzi, poate, i-aș da un alt titlu: *Kosovo – inima unei pătimiri, unui adevăr uitat, unei mințiri, unui foc sau a unui dezastru...*

Dar, cine știe! Lumea arde mereu pe propriile ei ruguri și renaște mereu din propria-i cenușă. Una din dureroasele concluzii care amărăsc sau înobilează viața asta scurtă și neliniștită este aceea că Istoria, Interesele și Marele Târg nu ne vor lăsa niciodată în pace, întrucât fac parte din viața noastră, sunt esența noastră. Țările se vor război totdeauna pentru putere, din și pentru orgolii, pentru influență, pentru piețe, pentru resurse, pentru frontiere. De fapt, pentru niște mari nimicuri care întrețin harababura lumii. Unii vor veni cu ordinea lor, pe care o vor impune cu forța sau o vor negocia cu abilitate, alții vor veni cu subminarea sau dărâmarea acesteia, pe care, la fel, le vor impune prin forță sau le vor negocia prin stratageme, armele atomice se vor dezvolta în continuare, iar cele neconvenționale vor continua competiția cu ele, țările se vor sfârteca și se vor sfâșia între ele sau în ele, soldații de pretutindeni vor încerca să impună pacea, în timp ce războaiele de tot felul nu le vor da răgazul să o facă, mărunțind magistral orice formă de pace și de pacificare... O singură consolare în toată această harababură: moartea și viața vor fi mereu împreună, pentru că doar ele reprezintă ceea ce mai știm noi (sau încă n-am uitat) despre eternitate. Sau despre libertate.